

Εισαγωγή στις Συντάξεις και την Κοινωνική Ασφάλιση

- Η κοινωνική ασφάλιση είναι ένα σύστημα που στοχεύει στην προστασία των πολιτών από οικονομικούς κινδύνους όπως η ασθένεια, η ανεργία, το γήρας και η αναπηρία.
- Οι συντάξεις αποτελούν σημαντικό μέρος αυτού του συστήματος, διασφαλίζοντας εισόδημα σε άτομα που δεν είναι πλέον σε θέση να εργάζονται. Αυτές οι παροχές είναι θεμελιώδεις για την κοινωνική σταθερότητα και την αξιοπρεπή διαβίωση.

Είδη Συντάξεων

- Υπάρχουν διάφοροι τύποι συντάξεων ανάλογα με τις ανάγκες και τις περιστάσεις:
- **Σύνταξη Γήρατος:** Καταβάλλεται όταν ένα άτομο φτάσει την ηλικία συνταξιοδότησης και έχει επαρκή έτη ασφάλισης.
- **Σύνταξη Αναπηρίας:** Παρέχεται σε άτομα που έχουν υποστεί μόνιμη ή προσωρινή αναπηρία.
- **Σύνταξη Χηρείας:** Αποδίδεται σε επιζώντες συζύγους και εξαρτώμενα μέλη μετά τον θάνατο του ασφαλισμένου.
- **Μειωμένη Σύνταξη:** Προσφέρεται σε άτομα που αποφασίζουν να συνταξιοδοτηθούν πριν την πλήρη ηλικία συνταξιοδότησης με μειωμένο ποσό.
- **Παράδειγμα:** Αν κάποιος επιλέξει να συνταξιοδοτηθεί 5 χρόνια νωρίτερα, η σύνταξή του μπορεί να μειωθεί κατά 30% λόγω του συντελεστή πρόωρης συνταξιοδότησης.

Προϋποθέσεις Συνταξιοδότησης

- Για να λάβει κάποιος σύνταξη, πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις όπως:
- Συμπλήρωση της ελάχιστης ηλικίας συνταξιοδότησης (π.χ. 62 ή 67 έτη στην Ελλάδα).
- Ελάχιστα έτη ασφάλισης, που ποικίλουν ανάλογα με το είδος της σύνταξης.
- Συμμετοχή σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- Ειδικές προϋποθέσεις για ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων (π.χ. βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα).
- Παράδειγμα: Ένας εργαζόμενος σε βαρέα επαγγέλματα μπορεί να συνταξιοδοτηθεί στα 62 με 35 έτη ασφάλισης.

Υπολογισμός και Διαμόρφωση Σύνταξης

- Ο υπολογισμός της σύνταξης βασίζεται σε διάφορους παράγοντες όπως:
 1. Μέσος μισθός κατά τη διάρκεια της εργασίας.
 2. Αριθμός ετών ασφάλισης.
 3. Συντελεστής αναπλήρωσης που καθορίζει το ποσοστό του μισθού που θα λαμβάνεται ως σύνταξη.
 4. Ενδεχόμενες μειώσεις για πρόωρη συνταξιοδότηση ή προσαυξήσεις για μεγαλύτερη διάρκεια ασφάλισης.
- **Παράδειγμα:** Αν κάποιος είχε μέσο μηνιαίο μισθό 1.500€ και 40 χρόνια ασφάλισης με συντελεστή αναπλήρωσης 75%, η σύνταξή του θα είναι περίπου 1.125€/μήνα.

Παροχές Κοινωνικής Ασφάλισης

- Εκτός από τις συντάξεις, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προσφέρει και άλλες παροχές όπως:
- Παροχές ασθένειας και υγειονομική περίθαλψη.
- Παροχές ανεργίας για όσους χάνουν τη δουλειά τους.
- Παροχές μητρότητας και πατρότητας για τη στήριξη των γονέων.
- Επιδόματα για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.
- Παράδειγμα: Μια νέα μητέρα μπορεί να λάβει επίδομα μητρότητας για τους πρώτους μήνες μετά τον τοκετό.

Πως να Υποβάλλετε Αίτηση Συνταξιοδότησης

- Για να υποβάλλετε αίτηση συνταξιοδότησης στην Ελλάδα:
- Συγκεντρώστε τα απαραίτητα δικαιολογητικά (π.χ. ταυτότητα, βιβλιάριο ασφάλισης, εκκαθαριστικά εφορίας).
- Επισκεφθείτε την τοπική υπηρεσία ΕΦΚΑ ή χρησιμοποιήστε την ηλεκτρονική πλατφόρμα myEFKAlive.
- Υποβάλλετε την αίτηση και περιμένετε την επεξεργασία.
- Παρακολουθήστε την πρόοδο της αίτησής σας μέσω του online συστήματος.
- **Παράδειγμα**: Για κάποιον που έχει ασφαλιστεί για 35 χρόνια, η αίτηση μπορεί να απαιτήσει συγκεκριμένα έντυπα και αποδεικτικά.

- Σκοπός: Παροχή αναλυτικών οδηγιών για την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης μέσω του e-ΕΦΚΑ.
- Σημασία: Η σωστή υποβολή της αίτησης διασφαλίζει την έγκαιρη και ορθή απονομή της σύνταξης.

Βήμα προς Βήμα Οδηγίες

- Βήμα 1: Είσοδος στην πλατφόρμα του e-ΕΦΚΑ με χρήση των προσωπικών κωδικών Taxisnet.
- Βήμα 2: Επιλογή του τύπου σύνταξης (γήρατος, αναπηρίας, χηρείας).
- Βήμα 3: Συμπλήρωση των απαιτούμενων πεδίων με προσωπικά και ασφαλιστικά στοιχεία.
- Βήμα 4: Υποβολή της αίτησης και λήψη αριθμού πρωτοκόλλου.

Απαραίτητα Δικαιολογητικά

•Γενικά:

- Φωτοαντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.
- Φωτοτυπία βιβλιαρίου τραπέζης με IBAN.
- Πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης (όπου απαιτείται).
 - Εκκαθαριστικό σημείωμα εφορίας.

•Ειδικά (ανά περίπτωση):

- Πιστοποιητικό αναπηρίας από ΚΕΠΑ.
- Ναυτικό φυλλάδιο για ασφαλισμένους στο τ. NAT.
 - Άδεια παραμονής για αλλοδαπούς.

Προθεσμίες και Διαδικασίες

- **Υποβολή Δικαιολογητικών:** Μέχρι την τελευταία ημερολογιακή ημέρα του πρώτου μήνα που έπεται του μήνα υποβολής της αίτησης.
- **Έκδοση Απόφασης:** Εντός 30 ημερών για αυτοματοποιημένες διαδικασίες.
- **Παρακολούθηση Αίτησης:** Μέσω του Ψηφιακού Δωματίου Επικοινωνίας του e-ΕΦΚΑ.

Παραδείγματα Υποβολής Αίτησης

- **Περίπτωση Σύνταξης Γήρατος:**

- Ασφαλισμένος 62 ετών με 15 έτη ασφάλισης υποβάλλει αίτηση μέσω e-ΕΦΚΑ.

- **Περίπτωση Σύνταξης Αναπηρίας:**

- Ασφαλισμένος με ποσοστό αναπηρίας 67% υποβάλλει αίτηση με συνημμένο το πιστοποιητικό ΚΕΠΑ.

- **Περίπτωση Σύνταξης Χηρείας:**

- Επιζών σύζυγος υποβάλλει αίτηση με συνημμένο πιστοποιητικό θανάτου και πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης.

Πως υπολογίζεται το ποσό της σύνταξης που θα λάβω ;

- Ο υπολογισμός του ποσού της σύνταξης στην Ελλάδα βασίζεται σε δύο κύρια μέρη:
 1. την εθνική σύνταξη
 2. την ανταποδοτική σύνταξη

Εθνική Σύνταξη

- Η εθνική σύνταξη είναι ένα σταθερό ποσό που χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό και χορηγείται σε όλους τους δικαιούχους, ανεξαρτήτως των καταβληθεισών εισφορών.
- **Πλήρες ποσό (2025):** 436,40 € μηνιαίως.
- **Προϋποθέσεις για πλήρες ποσό:**
 - Τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης.
 - 40 έτη μόνιμης και νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα πριν από την αίτηση συνταξιοδότησης.

Μειώσεις:

- Για κάθε έτος ασφάλισης κάτω των 20 ετών, το ποσό μειώνεται κατά 2%, με κατώτατο όριο τα 15 έτη (δηλαδή, έως 10% μείωση).
- Για κάθε έτος διαμονής κάτω των 40 ετών, το ποσό μειώνεται κατά 1/40.
- Σε περίπτωση μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος (π.χ., συνταξιοδότηση πριν από το πλήρες όριο ηλικίας), το ποσό μειώνεται κατά 6% για κάθε έτος που υπολείπεται του πλήρους ορίου, με ανώτατο ποσοστό μείωσης 30%.

Ανταποδοτική Σύνταξη

- Η ανταποδοτική σύνταξη υπολογίζεται με βάση τις καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές και τις συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου
- **Συντάξιμες αποδοχές:** Ο μέσος μηνιαίος μεικτός μισθός του ασφαλισμένου από 1/1/2002 έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης.
- **Ποσοστά αναπλήρωσης:** Καθορίζονται από τον συνολικό χρόνο ασφάλισης. Για παράδειγμα:
 - 15 έτη ασφάλισης: περίπου 11,55%
 - 20 έτη ασφάλισης: περίπου 15,75%
 - 30 έτη ασφάλισης: περίπου 20,55%
 - 40 έτη ασφάλισης: περίπου 27,31%
- **Υπολογισμός:**
 - $\text{Ανταποδοτική Σύνταξη} = \text{Συντάξιμες Αποδοχές} \times \text{Ποσοστό Αναπλήρωσης}$

Παράδειγμα Υπολογισμού

- Έστω ασφαλισμένος με:
35 έτη ασφάλισης
Μέσος μηνιαίος μεικτός μισθός: 1.200 €
- **Εθνική Σύνταξη:**
Πλήρες ποσό: 436,40 € (δεδομένου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις)
- **Ανταποδοτική Σύνταξη:**
Ποσοστό αναπλήρωσης για 35 έτη: περίπου 24,05%
 $\text{Ανταποδοτική Σύνταξη} = 1.200 \text{ €} \times 24,05\% = 288,60 \text{ €}$
- **Συνολική Σύνταξη:**
 $436,40 \text{ €} + 288,60 \text{ €} = 725,00 \text{ €}$

- Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αναπροσαρμογές στις συντάξεις στην Ελλάδα, με στόχο την αποκατάσταση των αποδοχών των συνταξιούχων μετά από μια μακρά περίοδο παγώματος.

Αναπροσαρμογές Συντάξεων 2023– 2025

☒ **Αύξηση 2023: 7,75%**

Από την 1η Ιανουαρίου 2023, όλες οι κύριες συντάξεις που καταβάλλονταν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022 αυξήθηκαν κατά 7,75%. Αυτή ήταν η πρώτη γενική αύξηση μετά από 12 χρόνια. Η αύξηση υπολογίστηκε με βάση τον μέσο όρο της ετήσιας μεταβολής του ΑΕΠ και του πληθωρισμού για το 2022, σύμφωνα με τον νόμο 4387/2016 .

☒ **Αύξηση 2024: 3%**

Από την 1η Ιανουαρίου 2024, οι κύριες συντάξεις αυξήθηκαν κατά 3%. Η αύξηση αυτή εφαρμόστηκε στα μικτά ποσά των κύριων συντάξεων του e-ΕΦΚΑ με έναρξη καταβολής έως και την 31η Δεκεμβρίου 2023

☒ **Προβλεπόμενη Αύξηση 2025: 2,4%**

Για το 2025, προβλέπεται αύξηση των συντάξεων κατά περίπου 2,4%, με βάση τις εκτιμήσεις για την ανάπτυξη του ΑΕΠ και τον πληθωρισμό του 2024. Η τελική απόφαση θα ληφθεί με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία που θα δημοσιευθούν από την ΕΛΣΤΑΤ .

Τι είναι η «Προσωπική Διαφορά» και πώς επηρεάζει τις αυξήσεις

Η «προσωπική διαφορά» είναι το ποσό που προέκυψε από τον επανυπολογισμό των συντάξεων με βάση τον νόμο 4387/2016. Οι συνταξιούχοι με θετική προσωπική διαφορά (δηλαδή, λαμβάνουν περισσότερα από όσα προκύπτουν με τον νέο υπολογισμό) ενδέχεται να μην δουν άμεσες αυξήσεις, καθώς αυτές συμψηφίζονται με την προσωπική διαφορά. Αντίθετα, οι συνταξιούχοι με αρνητική προσωπική διαφορά (δηλαδή, λαμβάνουν λιγότερα) έχουν ήδη δει αυξήσεις στις συντάξεις τους

Παραδείγματα Αναπροσαρμογής Συντάξεων

• **Συνταξιούχος με 35 έτη ασφάλισης και μέσο μισθό 1.200 €:**

Ανταποδοτική σύνταξη: $1.200 \text{ €} \times 24,05\% \approx 288,60 \text{ €}$

Εθνική σύνταξη (2025): 436,40 €

Συνολική σύνταξη: $288,60 \text{ €} + 436,40 \text{ €} = 725,00 \text{ €}$

Με την αύξηση του 2023 (7,75%): $725,00 \text{ €} \times 1,0775 \approx 781,19 \text{ €}$

Με την αύξηση του 2024 (3%): $781,19 \text{ €} \times 1,03 \approx 804,63 \text{ €}$

Συνταξιούχος με θετική προσωπική διαφορά:

Η αύξηση του 2023 (7,75%) συμψηφίζεται με την προσωπική διαφορά.

Εάν η προσωπική διαφορά είναι μεγαλύτερη από την αύξηση, δεν υπάρχει άμεση αύξηση στη σύνταξη.

Η προσωπική διαφορά μειώνεται, και μελλοντικές αυξήσεις ενδέχεται να οδηγήσουν σε πραγματική αύξηση της σύνταξης.

Κρατική χρηματοδότηση

Η κρατική χρηματοδότηση αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και των συντάξεων στην Ελλάδα.

- Το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα λειτουργεί κυρίως με βάση το διανεμητικό μοντέλο, όπου οι τρέχουσες εισφορές των εργαζομένων χρησιμοποιούνται για την καταβολή των συντάξεων των σημερινών συνταξιούχων.

Ο Ρόλος της Κρατικής Χρηματοδότησης

Η κρατική χρηματοδότηση είναι ζωτικής σημασίας για την υποστήριξη του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ιδιαίτερα σε περιόδους δημογραφικών και οικονομικών προκλήσεων. Συμβάλλει στην κάλυψη των ελλειμμάτων που προκύπτουν από την ανισορροπία μεταξύ εισφορών και παροχών, εξασφαλίζοντας τη συνέχιση της καταβολής συντάξεων και άλλων κοινωνικών παροχών.

Πηγές Χρηματοδότησης της Κοινωνικής Ασφάλισης

- **Ασφαλιστικές Εισφορές:** Καταβάλλονται από εργαζομένους και εργοδότες. Αποτελούν την κύρια πηγή εσόδων για τα ασφαλιστικά ταμεία.
- **Κρατική Συμμετοχή:** Περιλαμβάνει τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στοχεύει στην κάλυψη ελλειμμάτων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος.
- **Πρόσοδοι από Περιουσιακά Στοιχεία:** Έσοδα που προέρχονται από την αξιοποίηση της περιουσίας των ασφαλιστικών ταμείων.

Παράδειγμα Χρηματοδότησης

- Αν υποθέσουμε ότι το ετήσιο κόστος καταβολής συντάξεων ανέρχεται σε 30 δισ. ευρώ και οι εισφορές καλύπτουν τα 20 δισ. ευρώ, τότε η κρατική χρηματοδότηση καλείται να καλύψει το υπόλοιπο ποσό των 10 δισ. ευρώ. Αυτό το παράδειγμα υπογραμμίζει τη σημασία της κρατικής συμμετοχής στη διατήρηση της ισορροπίας του συστήματος.

Διαχείριση αποθεματικών ασφαλιστικών ταμείων

Η διαχείριση των αποθεματικών στην κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα του ασφαλιστικού συστήματος. Τα αποθεματικά είναι κεφάλαια που συγκεντρώνονται από τις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών, καθώς και από κρατικές επιχορηγήσεις, με σκοπό να καλύψουν μελλοντικές υποχρεώσεις, όπως η καταβολή συντάξεων και άλλων παροχών.

Φορείς Διαχείρισης Αποθεματικών

Η διαχείριση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων στην Ελλάδα πραγματοποιείται κυρίως από τους εξής φορείς:

- 1. Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ):** Διαχειρίζεται το «Κοινό Κεφάλαιο» των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ασφαλιστικών φορέων, επενδύοντας κυρίως σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου.
- 2. ΕΔΕΚΤ Α.Ε.Π.Ε.Υ.:** Εταιρεία Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών που διαχειρίζεται αποθεματικά ασφαλιστικών ταμείων, προσφέροντας υπηρεσίες όπως διαχείριση περιουσίας-υποχρεώσεων, προσδιορισμό επενδυτικής στρατηγικής και αξιολόγηση διαχειριστών.
- 3. ΑΕΔΑΚ Ασφαλιστικών Οργανισμών:** Διαχειρίζεται αμοιβαία κεφάλαια των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, επενδύοντας σε κινητές αξίες και τίτλους σταθερού εισοδήματος

Προβλήματα στην διαχείριση που αντιμετωπίζουμε

- **Περιοριστικό Νομικό Πλαίσιο:** Οι επενδυτικές επιλογές των ασφαλιστικών ταμείων είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα χαμηλές αποδόσεις και μειωμένη ευελιξία στη διαχείριση των κεφαλαίων.
- **Ανεπαρκής Επαγγελματική Διαχείριση:** Η έλλειψη εξειδικευμένων διαχειριστών και η απουσία ενεργητικής επενδυτικής πολιτικής έχουν οδηγήσει σε χαμηλές αποδόσεις και απώλειες κεφαλαίων.
- **Οικονομικές Κρίσεις:** Η οικονομική κρίση και η πτώση του Χρηματιστηρίου έχουν επηρεάσει αρνητικά την αξία των αποθεματικών, με απώλειες που εκτιμώνται σε δισεκατομμύρια ευρώ

Τι προτείνουμε για βελτίωση

1. Επαγγελματική Διαχείριση: Ανάθεση της διαχείρισης σε εξειδικευμένους φορείς με εμπειρία στις επενδύσεις και τη διαχείριση κινδύνου.
2. Επέκταση Επενδυτικών Επιλογών: Αναθεώρηση του νομικού πλαισίου για την επέκταση των επενδυτικών επιλογών, συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων σε διεθνείς αγορές και διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια.
3. Διαφάνεια και Λογοδοσία: Ενίσχυση της διαφάνειας στη διαχείριση των αποθεματικών, με τακτικές αναφορές και ελέγχους από ανεξάρτητους φορείς.
4. Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Εκπαίδευση των στελεχών των ασφαλιστικών ταμείων σε θέματα επενδύσεων και διαχείρισης κινδύνου.

Σημαντικό για την βιωσιμότητα

Η ορθολογική και επαγγελματική διαχείριση των αποθεματικών είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος και την παροχή αξιοπρεπών συντάξεων στους ασφαλισμένους.

Συμπεράσματα και Σημασία για την Κοινωνία

- Η κοινωνική ασφάλιση είναι ένας κρίσιμος πυλώνας για τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη διασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης.
- Η προσαρμογή στις σύγχρονες ανάγκες είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητα του συστήματος.
- Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τα δικαιώματά μας και να προγραμματίζουμε έγκαιρα για το μέλλον μας.